

ակաւում են նոցա պարապմունքները—լինում են կամ դասախոսութիւններ և կամ գործնական պարապմունք կրօնից (3 դաս) պատմութիւնից եկեղեցու, երգեցողութիւնից, մուշիկայից և եկեղեցական զբաղրութիւնից և այլն: Պարապմունքից յետոյ 1 ժամ 15 րոպէին լինում է ճաշ, ապա հանգիստ: Ժամը 4-ին գնում են երեկոյեան ժամերգութեան մասնակցելու և ապա մինչև ժամը 9 երեկոյեան զբաղում են իրենց պարապմունքներով: Կուրսիստների պահպանութեան համար թեմի վիճակային գումարից յատկացուած է որոշ գումար, իսկ իւրաքանչիւր սովորող վճարում է իւր սեպհական միջոցներից ամսական 25 ռուբլի 7 ռուբլի էլ անկողնու ծախս, իսկ 3 ռուբլի էլ մուշիկայի համար:

Այսպիսով Օմսկի արքեպիսկոպոսի բարի նպատակն է միջոց տալ՝ որ թեմի քահանաները ունենան աւելի կրթուած և պահանջուած եկեղեցական գործնական գիտելիքներով օժտուած սաղմոսասացներ: Իսկապէս սաղմոսասացն ամենակարևոր օգնականն է քահանայի, առանց որի վերջինս ծիսակատարութեանց ժամանակ մեծ նեղութիւններ կարող է կրել: Իսկ իւրաքանչիւր իւր կոչման բարձրութեան վրայ կանգնած քահանայ կաշխատի ունենալ վերոյիշեալ պատրաստութեան տէր օգնականներ: Զէ՛ որ սաղմոսասացն եկեղեցում կարգում և երգում է ի դէմս ներկայ եղող ժողովրդեան՝ հետևապէս նախ նա պէտք է կարդայ գեղեցիկ առողջանութեամբ և միանգամայն հասկանալի: Ինչպիսի բարոյական յատկութիւններ պահանջուած է քահանայից՝ նոյնը պէտք է երևայ նաև սաղմոսասացի մէջ, չէ՞ որ երկուսն էլ կոչուած են Աստուծոյ տաճարում ծառայելու և բարի օրինակ լինելու ժողովրդեան:

ԿԱԹՈՒԼԻԿ ԵԿԵՂԵՑԻ

Կաթոլիկ եպիսկոպոսներէ հոգացողութիւնը բաւեի մաքուրեան մասին: Գերմանական եպիսկոպոսների հովուական թղթերը, որոնք հրատարակուեցին Ֆուլդում վերջին համագումարի ժամանակ, սուրբ Բոնիֆացիայի գերեզմանի մօտ, վերաբերում են ընտանիքի և երեխաների դատարարակութեան վերաբերեալ հարցերին: Վերջին ժամանակներում Գերմանիայում իւրաքանչիւր տարի ծնածների թուերի յաջորդաբար սահմանափակումն իւր վրայ դարձրեց նաև եկեղեցու հայրերի ուշադրութիւնը: 1876 թ. Գերմանիայում 1000 մարդուն գալիս էր 42 ծնունդ, իսկ 1911 թ. միայն 29: Այդպիսի տխուր և վտանգ սպառնացող երևոյթի գլխա-

ւոր պատճառը՝ եպիսկոպոսները տեսնում են ամուսինների չոր կամքի մէջ, որ նոքա ամուսնութեան վրայ նայում են իրենց կրքերին բաւականութիւն տալու տեսակէտից, խուսափելով ունենալ երեխաներ, այդպիսով յանցատուր կերպով ոչնչանում է Աստուծոյ ստեղծագործական կամքը և ամուսնութեան գլխաւոր նպատակը:

Եպիսկոպոսները պարտք են համարում՝ բարձրացնել իրենց ձայնը այդ սոսկալի չարիքի դէմ: Նոքա բացատրում են՝ որ ամուսնութեան գլխաւոր նպատակն է—ընտանիք կազմելը, երեխաներին կեանք բաշխելը, մարդկային ցեղի բազմացումն և նախատելով յանուն Քրիստոսի՝ յորդորում են բոլոր ծնողներին հաւատարիմ մնալ իրենց ամուսնական պարտականութիւններին և խոյս չտան շատ երեխաներ ունենալուց, յուսալով առ Աստուած նրանց պահպանութեան համար: Իրենց խրատները չկատարողներին սպառնում են զրկել սուրբ հաղորդութիւնից: Այնուհետեւ եպիսկոպոսներն իրենց ձայնն են բարձրացնում ի պաշտպանութիւն երեխաների: Նոքա հրաւէր են կարգում քրիստոնեայ մայրերին չզրկել երեխաներին իրենց մայրական կաթից: Նախազուշացնում են ժամանակից առաջ իրենց երեխաներին գաղափար չտալ սեռական կեանքի մասին, ընդհակառակը աշխատել նրանց մէջ փոքր հասակից զարթեցնել ամօթխածութիւնը: Խորհուրդ են տալիս հեռու պահել երեխաներին բոլոր դայթակղեցուցիչ բաներից, և նրանց մէջ մեծ չափով զարթեցնել սէր առ Աստուածածինը, որը հովանաւորող է երիտասարդ սրտերի մաքրութեան: Վերջապէս եպիսկոպոսները կանանց և աղջիկների ուշադրութիւնն են հրաւիրում հագուստների վնասակար մօդաների վրայ, որ նոքա անպատշաճ ձևերով հագուստներ են հագնում: Վերջում նոքա բացատրում են՝ որ բարքերի ապականութիւնը առաջ է եկել կրօնական կեանքի անկումից:

Բելջիայում եպիսկոպոսները միահամուռ բողոք են ուղղել բոլոր ծնողներին երեխաների դաստիարակչական վատ ուղղութեանց մասին, որ նկատուում է նոցա արդուզարդի և պարերի վատ տեսակների վերաբերմամբ: Ֆրանսիայում և Իտալիայում եպիսկոպոսները համերաշխ կերպով բողոքել են վերջերս տարածուած «սանգո» պարի դէմ, որ առաջ է եկել Արգենտինայից, որտեղ տարածուած է ազգաբնակչութեան ստորին խաւերում: Այդ «տանդո» պարը համարում են անբարոյականութեան նպաստող, որին մասնակցել չպէտք է թոյլ տալ իւրաքանչիւր քրիստոնեայի իւր խիղճը:

Պարտադիր փաղափսցիական պսակի նախագիծը իսպախեց պարլամենտում: Իտալական կառավարութիւնը պալատ է մտցրել պարտադիր քաղաքացիական պսակի նախագիծը՝ որով իւրաքանչիւրը նախ քան պսակադրութեան եկեղեցական կարգի կատարումն պարտաւորէ քաղաքացիական պսակի օրէնքին ենթարկուել: Մինչև այժմ պետութիւնը չէ պահանջել քաղաքացիական պսակի կատարումն, բայց միևնոյն ժամանակ էլ ոչ մի եկեղեցական պսակ չէ ընդունել վաւերական:

Գործնական կեանքում այդ բանը առիթ է տուել շատ տխուր դէպքերի ամուսինների ու նոցա դաւանների համար, որովհետև այդպիսի ամուսնութիւնից ծնուած զաւակները իրաւունք չեն ունեցել ժառանգութեան, և մարդն էլ կարող էր ազատ և անպատիժ կերպով կնոջ թողնել և մի ուրիշի հետ օրէնքի առաջ վաւերական ճանաչուած քաղաքացիական պսակով ապրել: Եկեղեցական իշխանութիւնը տեսնելով այդ անյարմարութիւնները հրաւիրել է բոլոր կաթողիկոսներին նախ քան եկեղեցական կարգով պսակուելը դիմել քաղաքական իշխանութեան: Այդպիսի հրահանգութիւն պարունակում է նաև Պիոս X պապի հրամանով հրատարակած հաւատոյ հանգանակի մէջ: Բայց այնուամենայնիւ, երբ կառավարութիւնը պարլամենտ է մտցնում վերոյիշեալ օրինագիծը, եկեղեցու ներկայացուցիչները ձևական—սկզբունքային տեսակէտից հակառակ կարծիք են յայտնում դորա դէմ, չճանաչելով քաղաքական իշխանութեան նկատմամբ իրաւունք խառնուելու եկեղեցական պսակի խորհրդի կարգադրութեանց մէջ և հրատարակելու քահանաների համար այս մասին պարտաւորական օրէնքներ, քանի որ կառավարութիւնը չէ ընդունում եկեղեցական պսակը: Կաթողիկ ժողովրդական միութիւնը սոյն տարուայ փետրուարի մէկին ամբողջ Իտալիայում կազմակերպել է կաթողիկոսների համագումար բողոքելու հոգևորականների ազատութիւնը խանդարելու դէմ:

Բ. վ. Ա.